

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ความหมายของศูนย์ศึกษาการพัฒนา

ศูนย์ หมายถึง สถานที่ หรือแหล่งรวมทางการศึกษา

ศึกษา หมายถึง ทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย แก้ไขปัญหา ดินเปรี้ยว ดินพรุ จนประสบผลสำเร็จ ได้ข้อมูลที่ต้องการ ชัดเจน และจดบันทึกเป็นตำรา

การพัฒนา หมายถึง นำผลสำเร็จจากการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย ไปขยายผลการพัฒนาในพื้นที่ต่างๆ ที่ราษฎรประสบความเดือดร้อน ในรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นนั้นๆ

ดินเปรี้ยวจัด ดินกรดจัด หรือดินกรดกำมะถัน (Acid sulfate soil) หมายถึง ดินที่เกิดจากการตกตะกอนของน้ำทะเลหรือตะกอนน้ำกร่อย ที่มีสารประกอบของกำมะถันซึ่งจะถูกเปลี่ยนเป็นกรดกำมะถันตามกระบวนการธรรมชาติ สะสมในชั้นหน้าตัดของดินโดยจะเป็นดินที่มีความเป็นกรดสูง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างรุนแรง เช่นขาดธาตุฟอสฟอรัส ไนโตรเจน แอมยังมีธาตุอาหารบางชนิดเกินความจำเป็น ซึ่งส่งผลร้ายหรือเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของพืช เช่น ธาตุเหล็ก อลูมิเนียม เป็นต้น

พรุ หมายถึง บริเวณที่เป็นที่ลุ่ม ชื้นแฉะหรือน้ำแช่ขัง มีซากผุพังของพืชพันธุ์ทับถม ซึ่งเวลาเหยียบบ่าจะยุบตัวและมีความรู้สึกหนึบๆ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนา หาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดและพื้นที่พรุ ให้สามารถทำการเกษตรได้ ช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนทุกข์ยากของราษฎรที่ได้รับผลกระทบด้านที่ดินทำกิน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้

วิสัยทัศน์การพัฒนา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เป็นศูนย์กลางการดำเนินงานแบบบูรณาการ เพื่อสนองพระราชดำริ เน้นความสำคัญในการขยายผลการพัฒนาสู่พื้นที่ราษฎร เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้แก่ “คน” เพื่อให้รู้จักวิธีการทำมาหากินและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่มีการดำเนินงาน แบบบูรณาการ ให้การบริการแบบเบ็ดเสร็จในรูปแบบสหวิทยาการให้ความสำคัญด้านการศึกษาและพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาอาชีพทางการเกษตรให้แก่พี่น้องประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ และกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่จัดแสดงในรูปแบบ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต เพื่อให้เกษตรกร และพี่น้องประชาชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้วิธีการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพ

ศึกษา เรียนรู้ ดูงาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ อันนำไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตนเอง

พื้นที่ จำนวน 510 ไร่ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้แบ่งเป็นพื้นที่เพื่อทำการศึกษ ทดลอง วิจัย และแปลงสาธิต ทดสอบ ของหน่วยงานต่างๆ พร้อมทั้งจัดทำเป็นจุดศึกษา ดูงาน ให้แก่นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร ประชาชนผู้สนใจทั่วไป และนักท่องเที่ยว เพื่อหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และขณะเดียวกันก็มาเพื่อพักผ่อนหย่อนและคลายเครียดไปด้วย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสู่การพัฒนาในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีจุดที่น่าสนใจ ประกอบด้วย

- **ศูนย์บริการข้อมูล ณ จุดเดียว** จัดเป็นศูนย์รวมข้อมูลด้านการศึกษา และงานขยายผลการพัฒนาพื้นที่โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และการให้บริการข้อมูลโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
- **ศูนย์บริการวิเคราะห์ดิน** ให้บริการวิเคราะห์ดิน น้ำ และคำแนะนำการปรับปรุงบำรุงดิน รวมไปถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- **การฝึกและพัฒนาอาชีพอุตสาหกรรม** ฝึกอบรมและพัฒนาศิลปกรรมแปรรูปเส้นใยพืชในท้องถิ่น เป็นผลิตภัณฑ์ หลากรูปแบบ เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
- **พืชเศรษฐกิจ** เพาะเห็ด ยางพารา การปลูกพืชชนิดต่างๆ แซมในสวนยางพารา และการเพาะเห็ดนานาชนิด และการปลูกผักไร้ดินปลอดสารพิษ เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
- **การปลูกพืชแบบเศรษฐกิจพอเพียง** ศึกษาวิธีการปลูกพืชผักและไม้ผลนานาชนิดแบบง่ายในรูปแบบต่างๆ ที่มีพื้นที่อยู่อย่างจำกัดเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ส่วนที่เหลือส่งจำหน่าย ยังช่วยลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน อีกทั้งการเพาะขยายพันธุ์บอนสี

● **ไบโอดีเซล** เรียนรู้เทคนิคและกระบวนการสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์ม และการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลแบบง่าย ๆ ที่สามารถผลิตได้เองในครัวเรือนจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

● **ฐานดิน** เรียนรู้เกี่ยวกับการเกิดดิน ชั้นดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การฟื้นฟูทรัพยากรดินโดยใช้ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพจากกรมพัฒนาที่ดิน การปลูกหญ้าแฝกและการใช้ประโยชน์ การปลูกพืชปุ๋ยสดและการใช้ประโยชน์ การใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน และ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

● **การปลูกสัตว์** สาธิตการเลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้องและสัตว์ปีก การผลิตและขยายพันธุ์สัตว์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปเลี้ยง พร้อมทั้งให้คำแนะนำและอบรมเทคนิคการเลี้ยงสัตว์อย่างถูกวิธี

● **ควบคุมโรคเท้าช้าง** ศึกษาการเกิดและการระบาดของโรคเท้าช้าง วงจรชีวิตยุง ให้การช่วยเหลือบำบัดและติดตามการติดเชื้อ วิธีการ ดูแลรักษาควบคุม และกำจัดโรคเท้าช้างให้หมดสิ้นไปจากจังหวัดนราธิวาส

● **ป่าไม้** ชมป่าพรุและป่าเสม็ดจำลอง การปลูกป่าในพื้นที่พรุ เพื่อการศึกษาระบบนิเวศธรรมชาติของป่าพรุ และวิวัฒนาการการเกิดพรุ ศึกษาการนำไม้และใบไม้เสม็ดเพื่อการแปรรูป พร้อมทั้งผลิตกล้าไม้ไว้สำหรับแจกจ่ายประชาชนทั่วไป เพื่อนำไปปลูก ที่บ้าน ชุมชน และสถานที่ต่างๆ

● **การประมง** ศึกษาการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ปลาที่ทนต่อน้ำเปรี้ยว และการเลี้ยงปลาสวยงามในพื้นที่พรุ การเลี้ยงกบในกระชัง การเลี้ยงเต่า รวมไปถึงการทำเกษตรผสมผสานบริเวณขอบบ่อเลี้ยงปลา

● **สวน 50 ปี ศรongsราชย์** การจัดสวนด้วยพืชตระกูลปาล์มเพื่อความสวยงาม ให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และคลายเครียด โดยได้ปลูกรวบรวมพันธุ์ปาล์มนานาชนิด ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งปาล์มบางชนิดหายากและราคาแพง หรือบางชนิดมีทั่วไปในท้องถิ่น

● **การปลูกพืชผัก ไม้พوا และพืชไร่** สาธิต ทดสอบ ระบบการผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ทั้งไม้ผล พืชผัก นาข้าว พืชไร่ และพืชน้ำในพื้นที่ลุ่มและดินเปรี้ยวจัด เพื่อนำผลสำเร็จที่ได้ขยายผลสู่พื้นที่ราษฎร

● **โครงการแก่งดิน** ศึกษาการเกิดการพัฒนาของดินเปรี้ยวจัด และเทคนิคการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจ

● **เกษตรทฤษฎีใหม่** แปลงสาธิตการบริหารจัดการดินและน้ำตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามแนวทางทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

● **การปลูกข้าวในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด** สาธิตการปลูกข้าวพันธุ์ต่างๆ ที่เหมาะสมในพื้นที่ดินเปรี้ยว ตลอดจนการเปรียบเทียบการใช้ปุ๋ยอัตราต่างๆ ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวและให้ผลผลิตสูง

● **สวน 72 WSSSA** สวนรวบรวมพันธุ์ไม้หายากใกล้สูญพันธุ์ ในพื้นที่ภาคใต้ เช่น ต้นปลาไหลเผือก ต้นไผ่นา ต้นส้มโอมือ กระเช้าผิมด ต้นหญ้าจิมฟันควายหรือเรียกอีกอย่างว่ายีโปลีนัง เป็นกล้วยไม้ป่าที่หายากชนิดหนึ่ง ต้นข้าวเย็น และพืชสมุนไพรกว่า 400 ชนิด โดยแบ่งเป็น สมุนไพรบำรุงกำลังและความงาม เช่นขมิ้นชันขับน้ำรังดูมพรอน ว่านสาวหลง ใช้ทำสบู่ สมุนไพรในครัวเรือน เช่นกระเพราแดง ช่วยบรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ และสมุนไพรไล่ยุง เช่น ฟ้ายาหลายใจให้เคี้ยวใบเพื่อบรรเทาอาการปวดฟัน เสลดพังพอนตัวผู้และตัวเมีย ใช้ใบมาขยี้พอกใส่บริเวณที่เป็นผื่นคัน และช่วยบรรเทาอาการโรคเริ่ม และการอนุรักษ์พันธุ์กรรมบัวโดยแยกเป็น 4 กลุ่ม

● **สวนไม้มงคลเฉลิมพระชนม์ 76 WSSSA** สวนรวบรวมพรรณไม้มงคลนานาชนิด อาทิ ไม้มงคล 9 ชนิด ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด จำนวน 77 จังหวัด ไม้มงคลประจำวันเกิด ไม้มงคลประจำปีเกิด ไม้มงคลประจำราศีเกิด และไม้มงคลประจำทิศ

● **สวนสาธิตการเกษตรเฉลิมพระเกียรติ 80 WSSSA** สวนสาธิตการปลูกไม้ผล พืชผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์ การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพและการใช้ประโยชน์ รวมไปถึงการปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และรวบรวมพันธุ์ไม้พื้นเมือง การปลูกหญ้าแฝกรูปแบบต่างๆ

● **สวนเฉลิมพระเกียรติ 84 WSSSA** สวนที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสวนพักผ่อนหย่อนใจด้วยการปลูกไม้โตเร็ว พันธุ์ไม้พื้นเมือง พันธุ์ไม้หอม และสระบัว บนพื้นที่ 9.3 ไร่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

